

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Breuiarius Moguntiu[m]

[Straßburg], [ca. 1500]

De quarto li. Regum

urn:nbn:de:hbz:466:1-31634

tibi vir de solio israel. Tu quod
noffi que fecerit mihi moab fi
lius saris que fecerit duobus
principibus exercitus israhel
ner filio suo ner et amasa filio
sether quos occidit et effudit
sanguinem belli in pace: et po
suit cruorem plecti in baltheo
suo qui erat circa lumbos eius?
et in calcamento suo quod erat
in pedibus eius. Facies ergo
iuxta sapiam tuam et non de
duces canicem eius pacifice
ad inferos. Sed et filii ber
zellai galaaditis reddes gra
tiam: eruntque comedentes in
mensa tua. Occurrerunt enim
mihi quando fugiebam a fa
cie absolon fratris tui. Habes
quoque apud te Semei filium
gera filii gemini et Hauri qui
maledixit mihi maledictione
pessima quando ibam ad ca
stra. Sed quia descendit mi
hi in occursum cum transiret
iordanem et iuravit ei per domi
num dicens non te interficiam
gladio: tu noli pati eum esse in
notum. Vir autem sapiens es
ut scias que facies ei deducas
quos canos eius cum sanguine ad
inferos. Dormiuit igitur da
uid cum patribus suis et sepul
tus est in ciuitate David. Di
es autem quibus regnauit dauid
super israel quadraginta anni
sunt. In hebron regnauit sep
tem annis in hierusalem trigi

ta tribus. Salomō autē sedes
super thronum dauid patris
sui et firmatum est regnū eius
nimis. **De quarto li. Regum**
P Reuaricatus est autem
moab in israhel postquam mor
tus est achab. Cecidit quoque o
chozias per cancellos cenaculi
sui quod habebat in samaria
et egrotauit: misitque nuncios
dicens ad eos. Ite consulite
beelzebub deum Accharon.
Vtrum viuere queam de infir
mitate mea hac. Angelus au
tem domini locutus est ad be
lyam thesbyten dicens: surge
et descende in occursum nunci
orum regis samarie et dices ad
eos. Nunquid non est deus is
rael ut eatis ad consulendum
beelzebub deum accharon? Quā
obrem hec dicit dominus? De
lectulo super quem ascendisti non
descendens sed morte morieris.
Et abiit helyas reuersusque
sunt nuncii ad ochoziam. Qui
dixit eis. Quare reuersi estis?
At illi responderunt ei: Vir
occurrit nobis et dixit ad nos
Ite reuertimini ad regem et
misit vos et dixeris ei. Hecho
cit dominus Nunquid quod non
erat deus in israel mittis ut co
sulatur beelzebub deus accha
ron. Idcirco de lectulo super
quem ascendisti non descen
des sed morte morieris. Qui
dixit eis. Cuius figure et bal

bitus est vir ille qui occurrit
 vobis et locutus est verba hec
 Et illi dixerunt. Vir pilosus
 et zona pellicea accinctus reni
 bus. Qui ait helyas thesby /
 res est. **V**isitq; ad eum qui /
 quagenarium principem et quin
 quaginta qui erat sub eo. qui
 ascendit ad eum: sedentiq; in
 vertice montis ait. Homo di
 rei precepit ut descēdas. **R**e
 spondensq; Helyas dixit quin
 quagenario Si homo dei suz
 descendat ignis de celo et de
 nozet te et quinquaginta tuos
 Descendit ergo ignis de celo
 et deuorauit eum et quinquagi
 ta qui cum eo erant. **R**ursiq;
 misit ad eum principem quin
 quagenarium alterum et quin
 quaginta eum eo. **Q**ui locu
 tus est illi. Homo dei hec dic
 er. Festina descende. **R**espon
 dens helyas ait. Si homo di
 ego sum descendat ignis de ce
 lo et deuoret te et quinquagin
 ta tuos. **D**escēdit ergo ignis
 de celo et deuorauit illum et
 quinquaginta eius. **I**teq; mi
 sit principem quinquagenari
 um tertium et quinquaginta
 qui erant cum eo. **Q**ui cū ve
 nisset curauit genua contra
 helyam et precatus est eum et
 ait. Homo dei noli despiciere
 animam meam et animas ser
 uorum tuorum qui mecum sunt
Ecce descendit ignis de celo

et deuorauit duos principes
 quinquagenarios primos et
 quinquagenos qui cum eis erant.
Sed nunc obsecro ut misere
 ris anime mee. **L**ocutus ē au
 tem angelus domini ad hely
 am dicens Descende cum eo
Ne timeas. **S**urrexit igitur
 et descendit cum eo ad regem
 et locutus est ei **H**ec dicit do
 minus **Q**uia misisti nuncios
 ad consulendum beelzebub de
 um accharon quasi non eēt de
 us in israel a quo posses in
 rogare sermonem: ideo de les
 ctulo super quem ascendisti nō
 descendes sed morte morieris.
Horruis est autem iuxta ser
 monem domini quem locutus
 est helyas et regnauit iorā fra
 ter eius pro eo. anno secundo
 Ioram filij iosaphat regis iu
 de. **N**on enī habebat filium.
Reliqua autem verborum os
 chozie que operatus est: non
 hec scripta sunt in libro ser
 monum dierum regum israel.
Factum est autē cū leuare vel
 ler dñs helyam p turbinem /
 celum ibant Helyas et Heli
 seus de galgalis. **D**ixitq; hely
 as ad heliseum: **S**ede hic:
 qz dñs misit me vsq; in bethel
Cui ait heliseus. **E**stuit dñs
 et viuit anima tua quia nō de
 relinquam te. **T**ūc descēdit /
 set bethel egressi sunt filij pro
 phetarum qui erant in bethel
 ce ij

ad heliseum et dixerunt ei: nū
quid nosti quia hodie domi-
nus tollet dominum tuum a te
Qui respondit Et ego noui.
Silete. Dixit autē Helias ad
heliseum Sede hic quia dñs
misit me in ihericho. Et ille
ait Viuit dominus et viuit a-
nima tua qz non derelinquaz
te. Cūqz venissent iericho ac-
cesserūt filij prophetarum qui
erant in iericho ad heliseum et
dixerunt ei Nunquid nosti qz
dominus hodie tollet dñm tu-
um a te et ait. Et ego noui.
Silete. Dixit autē ei helyas.
Sede hic qz dñs misit me vs-
qz ad iordanem. Qui ait Vi-
uit dñs et viuit anima tua quia
nō dereliquā te. Ierūt igitur
ambo pariter et quinquagin-
ta viri de filijs prophetarum
secuti sunt eos. Qui steterunt
econtra longe. Illi autē ambo
stabant sup iordanē. Tulitqz
helias palliū suū et inuoluit il-
lud et percussit aquas que diui-
se sūt in vtranzqz partem et trā-
sierūt ambo p siccū. Cūqz trā-
sissent helyas dixit ad heliseū
Postula quid vis vt faciā tibi
anteqz tollar a te. Dixitqz
heliseus Obsecro vt fiat i me
duplex spūs tuus. Qui respō-
dit. Rem difficile postulasti.
Attamē si videris me qñ tol-
lar a te erit quod petisti. si autē
nō videris non erit. Cūqz p-
gerent et incedentes sermoctis
narentur ecce currus ignis et
equi ignei diuiserūt vtrumqz.
Et ascendit helyas p turbīnē
in celū. heliseus autē videbat et
clamabat Pater mi pater mi
currus israel et auriga eius.
Et non vidit eum amplius.
Apprehenditqz vestimēta sua
et scidit illa in duas partes.
Et leuauit palliū helye qd
cecciderat ei. Reuersusqz stetit
supra ripam iordanis et pal-
lio helye quod cecciderat ei
percussit aquas et non sunt di-
uise. Et dixit. Ubi est deus
helye etiam nūc. et percussit a-
quas et diuise sunt huc atqz
huc et transiit helyseus. Vide-
tes autem filij prophetarum
qui erant in iericho decontra
dixerunt. Requeuit spiritus
helye super heliseum. Et ve-
nientes in occursum eius ado-
rauerunt eum proni in terram.
Dixeruntqz illi. Ecce cum ser-
uis tuis sunt quinquaginta vi-
ri fortes qui possunt ire et que-
rere dominum tuum ne forte
tulerit eum spiritus domini:
et proiecerit eum in vnum mō-
tium aut in vnaz vallū. Qui
ait Nolite mittere. Coegerūt
qz eum donec acquiesceret et
diceret. Mittite. Et miserunt
quinquaginta viros. Qui cum
quesissent tribus diebus non
inuenerunt. Et reuersi sunt

ad eum. At ille habstrabat in
ibericho et dixit eis. Nun-
quid non dixi vobis: nolite
mittere. Dixerunt quoque vi-
ri civitatis ad Heliseum. Ec-
ce habitatio civitatis huius
optima est sicut tu ipse domie
prospicis. sed aque pessime
sunt et terra sterilis. At ille as-
sit. Afferte mihi vas novum:
et mitte in illud sal. Quod
cum attulissent egressus ad fon-
tem aquarum: misit in illum
sal et ait. Hec dicit dominus.
Sanavi aquas has et non erit
ultra in eis mors neque sterili-
tas. Sanate sunt ergo aque
usque in diem hanc iuxta ver-
bum Helisei quod locutus est.
Ascendit autem inde Hely-
seus in Berbel. Tuncque ascen-
deret per viam pueri parvi et
gressi sunt de civitate et illude-
bant ei dicentes. Ascende calve.
ascende calve. Qui cum re-
spexit vidit eos et maledixit eis
in nomine domini. Egres-
sique sunt duo viri de saltu et
laceraverunt ex eis quadra-
ginta duos pueros. Abijt au-
tem inde in montem Carmeli
et inde reversus est in Sama-
riam. Joram vero filius A-
chab regnavit super israel in
Samaria anno decimo octa-
vo Josaphat regis Jude. Re-
gnavitque duodecim annis et
fecit malum coram domino:

sed non sicut pater suus et ma-
ter. Tulit enim statuas baal
quas fecerat pater eius. Ue-
runt tamen in peccatis hiero-
boam filij Nabath qui pec-
care fecit israel adbesit nec re-
cessit ab eis. Porro mesa rex
moab nutrebat pecora mul-
ta et soluebat regi israel centum
milia agnorum et centum mi-
lia arietum cum vellerebus su-
tis. Tuncque mortuus fuisset a-
chab prevaricatus est fedus
quod habebat cum rege isra-
el. Egressus est igitur rex Jo-
ram in die illa de Samaria et
recensuit uniuersum israel. mi-
sitque ad Josaphat regem iu-
da dicens. Rex moab recessit
a me veni mecum contra eum
ad prelium. Qui respondit.
Ascendam. Qui meus est tu-
us est. populus meus popu-
lus tuus. equi mei equi tui.
Dixitque. Per quam viam as-
cendemus. At ille respondit.
Per desertum ydumec. Per-
reuerunt igitur rex israel et rex
iuda et rex edom. et circue-
runt per viam septem dierum
nec erat aqua exercitui et iu-
mentis que sequebantur eos.
Dixitque rex israel. Heu heu
heu. Congregauitque nos do-
minus tres reges ut traderet
in manu moab. Et ait Josa-
phat. Estne hic propheta do-
mini ut deprecemur dominum per
ee iij

37800
eum. Et respondit vnus d ser-
uis regis israel. Est hic helise-
us filius Saphat qui funde-
bat aquam super manus he-
lye. Et ait Josaphat. Est apud
eum sermo domini. Descendit
qz ad eum rex israel et Josa-
phat rex iuda et rex edom. Di-
xit autē heliseus ad regem is-
rael Quid mihi et tibi est. Gla-
de ad prophetas patris tui et
matris tue. Et ait illi rex isrl
Quare congregauit dominus
tres reges hos vt traderet eos
in manus moab. Dixitqz ad
eum heliseus. Viuit dominus
exercituum in cuius conspectu sto
qz si non vultum iosaphat re-
gis iude erubescere non atten-
dissem quidem te nec resperis-
sem. Nunc autē adducite mihi
psalten. Tuncqz caneret psal-
tes facta est super eum manus
domini. Et ait Hec dicit do-
minus Facite alueum torren-
tis huius fossas et fossas. Hec
enī dicit dominus Non vide-
bitis ventum neqz pluuiam :
et alueus iste replebitur aquis
et bibetis vos et familie vestre
et iumenta vestra. Parumqz
est hoc in conspectu domini :
insuper tradet etiam moab in
manus vestras. Et percutiet
omnem ciuitatem munitam et
omnem urbem electam et vni-
uersum lignum fructiferum sue-
cidetis. cūctosqz fontes aquarum

obturabitis: et omnem agrum
egregium operietis lapidibus :
Factum est igitur mane quā-
do sacrificium offerri solet: et
ecce aque veniebant per viam
edom: et repleta est terra aqua
vniuersi autē moabite audi-
entes qz descendissent tres re-
ges vt pugnarent aduersus eos
conuocauerunt omnes qui acci-
di erant baltheo desuper: et ste-
terunt in terminis. Primoqz
mane surgentes et orto iam so-
lex aduerso aquarum vide-
runt moabite e contra aquas
rubras quasi sanguinem. Di-
xeruntqz Sanguis gladii est
Pugnauerunt reges contra se-
et ceciderunt mutuo. Tunc per-
gessit ad predam moab. Perrexit
qz in castra israel. Porro con-
surgens israel percussit moab
Et illi fugerunt coram eis. Ele-
nerunt igitur qui vicerant et
percusserunt moab et ciuita-
tes destruxerunt: et omnem agrum
optimum mittentes singuli la-
pides repleuerunt et vniuersos
fontes aquarum obturauerunt
et omnia ligna fructifera succi-
derunt ita vt muri tantum si-
ciles remanerent. Et circum-
data est ciuitas a fundibula-
rijs et magna ex parte percussa.
Quod cum vidisset rex mo-
ab preualuisse hostes ruit
secum septingētos viros edu-
centes gladios vt crumperet

ad regem edom et non potue-
runt. Arripiensq; filium suuz
primogenitum qui regnaturus
erat pro eo obtulit holo cau-
stum super murum: et facta est
indignatio magna in isrl. Sta-
timq; recesserunt ab eo et reuer-
si sunt in terram sua. Tu aut.

Dñica proxima sequens vlt p-
cedens kalen. augusti. In pri-
mis vesperis imponitur histo-
ria In principio vt infra. et le-
guntur libri sapientie vsq; ad
kalendas septembris. Unde
isrl. cadunt in dñicam ibi im-
ponitur. si in feriam secundam
tertiam vel quartam domini-
ca precedente sit impositio. Si
in feriam quintam sextam vel sep-
timam dñicam sequente. Et sic eti-
am intelligatur de sequentibus
historijs. In eadem nocte sup
Mag. vel post primū bn. añ.
Sapientia clamitat in plate-
is si quis diligit sapientiam
ad me declinet et eam inueni-
et. dñi eā inuenierit beatus ē si
reuerit eam. **Caplm et col.**
de dominica futura. Alijs no-
ctibus domicalibus sequentes añe
dicentur sup mag. vel post p-
mun benedi. cum Capl et col
de dñica pterita. añ. Sapien-
tia edificauit sibi domum: ex-
cidit columnas septem: sub-
didit sibi gentes superborum
q; et sublimiuz colla propria
virtute calcauit. añ. Ego i al-

tissimis habito et thronus meus
in columna nubis. añ. **Om-**
nis sapientia a dño deo ē: et cū
illo fuit semp et est ante eum.
Añ. Sicut malum inter lig-
na siluarum sic dilectus meus
inter filias alta. añ. Prebe fi-
li cor tuū mihi oculi tui vide-
ant equitatem vt addat gra-
tia capiti tuo. In matut. In
uitat. ps. añ. p. vt s. dñica. R.
In principio deus anteq; ter-
raz faceret: priusq; abyssos cō-
stitueret: pulsq; produceret fō-
tes aquarum anteq; montes
collocarentur. Ante omnes col-
les generauit me dominus. R.
Ego in altissimis habito: et
thronus meus in columna nu-
bis. Añ oēs. R. Emitte dñe
sapiaz de sede magnitudinis
tue vt mecum sit et mecum labo-
ret. Ut sciam quid acceptum
sit coram te omni tpe. R. Da
mibi domie sedium tuarū as-
sistricem sapientiam. Ut. R.
Domine pater et deus vite mee
ne derelinquas me in cogitaz-
tu maligno extollentiam ocu-
lorum meoz ne dederis mihi
et desiderium malignū auerte
a me dñe aufer a me cōcupiscē-
tiam. Et animo irreuerenti et
infrunito ne tradas me dñe
R. Da mihi dñe sedium tuaz-
rum assistricem sapientia. Et
Gloria. Et. R. Da mihi do-
mine sedium tuaruz assistricē

Sapientias et noli me reproba-
re a pueris tuis. Quoniam ser-
uus tuus sum ego et filius an-
cille tue. **V.** Domine pater et
deus vite mee ne derelinquas
me in cogitatu maligno. **Omni**
R. **S**trum celi circumui sola et
in fluctibus maris ambulauit.
in omni gente et in omni populo
primatum tenuit. Superborum
et sublimitum corda propria vir-
tute calcavit. **V.** Ego in altis-
simis Superborum. **R.** In-
tuum sapientie timor domini.
Intellectus bonus omnibus sa-
cietibus leui laudatio ei ma-
ner In seculum seculi. **V.** Di-
spersit dedit pauperibus iusti-
cia eius manet. **In.** Gloria p.
In. **R.** Verbum iniquum et
dolosum longe fac a me domine.
diuitias et pauperes ne de-
deris mihi Sed tantum victui
meo tribue necessaria. **V.** Ne
forte satiatus euomam illud
et purem nomen dei mei. **R.**
Digna enim sunt iudicia tua
domine et inenarrabilia uerba tua
Dignificasti populum tuum
et honorasti. **V.** Deduxisti si-
cut oues populum tuum in manu
moysi et aaron. Dignifi. **R.**
Ne derelinquas me domine
pater et dominator vite mee
ut non corruam in conspectu
aduersariorum meorum Ne gaude-
at de me inimicus meus. **V.**
Apprehende arma et scutum et
erurge in adiutorium mihi. **Ne**
Gloria. **Ne.** **R.** Super salutes
et omnem pulchritudinem dilexi
sapientiam et proposui pluce
habere illam. **V.** **V.** **V.** **V.**
nata bona pariter cum illa. **V.**
Dixi sapientie soror mea et
prudencia uocaui amica meam.
V. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Que sunt in corde
hominum oculi tui uiderunt domine
et in libro tuo omnia scribentur.
Non uidet in facie deus autem in
corde. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Imperfectum meum ui-
derunt oculi tui et in libro tuo
omnes scribentur. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Pre-
be fili cor tuum mihi. oculi tui
vias meas custodiant. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Et ad-
dat gratia capiti tuo. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Attende fili mi sapientiam meam et
ad eloquium meum inclina aures
tuas **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Et Gloria **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Fili
mi noli deficere a disciplina do-
mini et ne fatigeris dum ab eo
argueris. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Que enim diligit do-
minus corrumpit et quasi pater
filios complacet sibi. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Audi
fili disciplinam patris tui. et ne
dimittas legem matris tue. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Que
R. **A**udi fili mi disciplinam
patris tui et ne dimittas legem
matris tue **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Et multiplicentur
tibi anni vite tue. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Ho-
nora dominum de tua subia et de p-
mitijs frugum tuarum da pauperi-
bus **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
R. **A**uersio puulorum
interficiet eos et prosperitas stul-
torum perdet illos. **V.** **V.** **V.** **V.** **V.** **V.**
Qui autem me
audierit absque terrore qesceat.

Quiri ad vos clamato. et
 vos mea ad filios hominum. **Qui**
Bl. **Qui** **De** **p**rio **li.** **s**apientie
Parabole Salomonis si
 li David regis israel ad
 sedenda sapientia et disciplina ad
 intelligenda verba prudentie.
 et suscipiendam eruditionem
 doctrine iustitiam et iudicium
 et equitatem ut detur puulo astu
 tia et adolefcenti scientia et intel
 lectus. Audiens sapiens sapienter
 erit et intelligens gubernan
 cula possidebit. Animaduer
 tit parabola et interpretatone
 verba sapientium et enigmata eo
 rum. Timor domini principium sa
 pientie. Sapientia atque doctri
 nam stulti despiciunt. Audi
 fili mi disciplinam patris tui et
 ne dimittas leges matris tue
 ut addatur gratia capiti tuo et
 torques collo tuo. Fili mi si te
 lactauerint peccatores ne acquie
 scas eis. Si dixerint Veni no
 biscum insidiamur sanguini. ab
 scindamus tediculas contra
 infantem. frustra deglutiamus
 eum sicut infernus vivente et in
 tegrum quasi descendet in lacum
 oem preciosam substantiam repiemus
 implebimus domus nostras
 spolijs fortis mitte nobiscum
 marsupium sit unum omnium no
 strorum fili mi ne ambules cum
 eis. Prohibe pedem tuum a se
 mitis eorum. Pedes enim illo
 rum ad malum currunt et festi

nant ut effundant sanguines
 Frustra autem iacitur thesaurus
 oculos peccatorum. Ipsi quo
 que contra sanguinem suum insidantur
 et moluntur fraudes contra
 animas suas. Sic semite
 omnes avari animas possidentium
 rapiunt. Sapientia foris
 predicat in plateis dat vocem suam.
 In capite turbatum clamat
 in foribus portarum urbis
 profert verba sua dicens Usque
 quo puuli diligitis infantiam
 et stulti ea que sibi sunt noxia cupiunt
 et imprudentes odibunt
 scientiam convertunt ad correptionem
 meam. En proferam vobis
 spiritum meum et ostendam vobis
 verba mea. Quia vocavi et non
 nuistis. extendi manum meam et non
 fuit qui aspiceret. Desperasti omne
 consilium meum et increpationes
 meas neglexisti. Ego quod in
 interitu vestro ridebo et subdana
 bo cum vobis id quod timebat ad
 venerit. Cum irruerit repentina
 calamitas et interit quasi te
 pestas ingruerit quando venerit super
 vos tribulatio et angustia.
 Tunc invocabunt me et non exau
 diam. mane consurgent et non in
 venient me eo quod exosus habue
 rint disciplinam et timorem domini
 non susceperint nec acquiesce
 rint consilio meo et detraxerint
 universi correptioni mee. To
 medent ergo fructus vite sue
 suisque consilijs saturabuntur